

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ХАБАРШЫ ВЕСТНИК

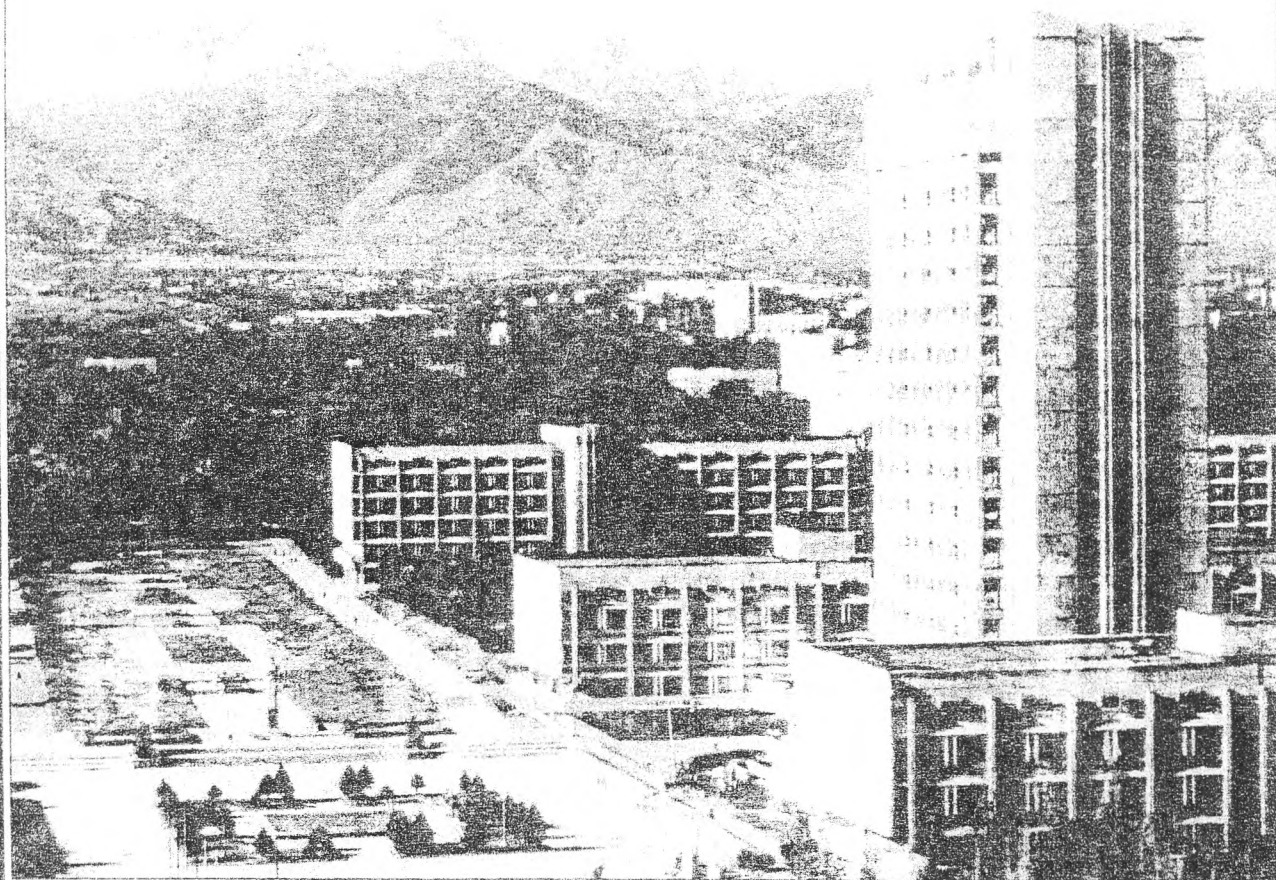
ХИМИЯ
СЕРИЯСЫ

СЕРИЯ
ХИМИЧЕСКАЯ

АЛМАТЫ

№1 (49)

2008

С.К. Мырзалиева. Серіктес атом тиінісін $\text{XY}_4(\text{F}_{4n})$ және $\text{XY}_4(\text{O}_4)$ молекулалардың протондық тұрағын күйі бойынша қосындылар катынастарынан төмендігі	119
Ж.Қ. Қайырбеков, Г.Ә. Сәменова, Қ.О. Кішібаев, Р.А. Омарова, М.Б. Абдулсәтенов. Жоғары көмірлерінің және гумин қышқылдарының спектрлік сипаттамаларының ерекшеліктері	125
Г.Ж. Турметова, Ж.Е. Дәрібаев, А.Н. Құтжанова. Фосфорлық құрамдандығы көмір тұзіріңктерінің жану кинетикасын холыт әдісімен анықтау.	128
А.С. Құрманбеков, Н.С. Уалиева. Жарбонизделген биосорбенттердің ауыр металдар иондары катысында сорбциялық сымдылығын анықтау.	134
Ж.Е. Егінбаев. Квантыхимиялық тәсілмен пиридиндер протондауын зерттеу.	140
М. Елубай, Т.В. Шакиева, Ш. Идрисова, В.С. Емельянова. Полимерлік матрицаға ковалент және атом оксидтерінің комплекстері катысында, сулы ертіндіде фенолдың оттегімен сульфоготылуының кинетикасы	144
Г.А. Сейлханова. Салицил қышқылының квантты химиялық сипаттамалары	150
Л.И. Сыздыкова. Сфалериттің калий нитриті қышқылы ертінділерімен әрекеттесу кинетикасының ерекшеліктері.	153
Ж.Қ. Қайырбеков, Г.Ә. Сәменова, Қ.О. Кішібаев, М.З. Есеналиева. Көмірдің және олардан алынған гумин қышқылдарының қышқылдық және сорбциялық қасиеттері.	158
Ж.Қ. Қайырбеков, Қ.Қ. Қатаева, Қ.О. Кішібаев, М.З. Есеналиева. 1,4-бүтіндиолдың Ni-Al-Fe катализаторында гидрлеу.	163
Ж.Қ.Қайырбеков, Б.С.Сманова, Ж.К.Мылтықбаева, Т.Ш.Досмайл, М.З.Есеналиева. Көмір диспайяларынан гидрогендеу процесі арқылы мотор отындарын алу.	165
А.А. Есенова, Р.У. Ильяс, Т. В. Шакиева, М. Елубай, В.С. Емельянова. Полиакрил қышқылына оксидтен ковалент және никел комплекстері катысында оттегімен күкірт диоксидінің тотығу кинетикасына ультра дыбыстың әсері	168
Ж.К. Қайырбеков, Т.Ш. Досмайл, А.И. Купчишин, Е.А. Әубәкіров, Ж.К. Мылтықбаева, Н.Т. Смауинова. Жартылай кокстеуден алынған шайырдың физика-химиялық сипаттамалары.	172
Ж.К. Қайырбеков, Т. Ш. Досмайл, А.И. Купчишин, Е.А.Әубәкіров, Ж.К. Мылтықбаева, Е. Канжархан. Жартылай кокстеуден алынған шайыр өнімдерін өңдеу.	176
Қ.И. Омарова. Кремнезем және полиқышқылдардың адсорбциялық әрекеттесуі.	180
Б.Н. Кенесов, Е. Сайлауханұлы, Б.А. Мусрепов, А.К. Калдаров. Жоғары эффективті сұйық хроматографиясының диодты-матрицалық детектрлеу әдісімен 1-метил-1Н-1,2,4-триазолды сулы үлгілерде анықтау	184
М.К. Қазанқапова, М.У. Абилова. Мыс пен лизиннің комплекс түзуін потенциометрлік титрлеу әдісімен зерттеу.	190
Д. М-К. Артыкова, Қ. Б. Мұсабеков. Қосқұдық кенорнының каолинит сазының суспензиясының құрылымтүзуі.	197
Т. Қизат, М.Ж. Керімқұлова, С.М. Тәжібаева, Қ.Б. Мұсабеков. Оксидтенген алкилфенолмен көмір суспензияларын тұрақтандыру.	203
М.К. Құрманалиев. Краун-эфир топты полимерлердің синтезі.	207
Ұ.Я. Сүлейменова. Күйдіргіш натр мен натрий сульфиді ертінділеріндегі антимониттің шектеуші сру дәрежесін анықтау.	212
Х.Қ. Оспанов, Ұ.Я. Сүлейменова, А.К. Жүсіпова. Сүрме минералдарының реакциялық қабілеттерін термодинамикалық бағалау.	214
Г.Г. Абдуллина, Р.Ш. Еркасов, Р.Г. Рысқалиева, Р.С. Оразбаева. 25 ⁰ С –дегі никель бромиді-карбамид-бромсутек қышқылы-су жүйесіндегі ерігіштік.	216
Р.Г. Рысқалиева. Никель тұздарының протондалған карбамидпен координациялық қосылыстары.	220
Б.Д. Балғышева. Табиғи фосфаттарды қышқылдық тұздар катысында механохимиялық түрлендіру арқылы тынайқыштық қасиеті бар өнімдер алу	222
Б. Д. Балғышева. Магний силикатын (серпентин) қышқылдық тұзбен (KH_2PO_4) механохимиялық түрлендіру.	226
Н.Н. Нұрахметов, А.И. Ниязбаева, Г.Н. Әлдибекова. Кредиттік оқытудағы бақылау мен бағалауды жүйелеу.	231
М.К. Айтбаева. Жоғарғы білім беру жүйесінде белсенді оқыту әдісі негізінде химия-экологиялық білімді қалыптастыру.	238
З.С. Даутова. Экологиялық білім берудің қажеттілігі және экологияландырудың негізгі бағыттары.	240
М.К. Айтбаева. Оқушылардың оқу – тәрбие үрдісіндегі химиялық және экологиялық білімдерінің интеграциясы.	245
Г.А. Түребекова, А.К. Патсаев, С.Ж. Жайлау. Компьютерлік тестілеу педагогикалық оқытудың негізгі бір әдістемесі.	249
Э.М. Джолдасова, Ж.Т. Умирбекова, А.Т. Кабулов, Ю.А. Шилина, С.А. Ефремов. Қара сексеуіл үгіндісі негізінде гидролизді лигниндерді автоклавты әдіспен алу және олардың физико-химиялық сипаттамаларын анықтау.	251
Ж.Т. Умирбекова, Э.М. Джолдасова, А.Т. Кабулов, Ю.А. Шилина, С.А. Ефремов. Гидролизді лигниннің аммиак-ауалы коспа мен түсті металл иондарына катысты сорбциялық қасиеттерін зерттеу.	255
М.М. Доспаев. Сульфит-ионның қатты электродтардағы су ертінділеріндегі вольтамперметриясының зерттеулері.	259
И.В. Фигуринене. Тиосульфат анионын электрохимиялық поляризациялау.	263

Кесте-4 - Жартылай кокстеуде түзілген коксті газдың құрамы

Газдың химиялық құрамы	% - дық мөлшері
H ₂	21,20
O ₂	3,10
N ₂	43,40
CH ₄	6,80
CO	20,20
CO ₂	4,80
C ₂ H ₄	0,20
C ₂ H ₆	0,30

Кестеде көрсетілгендей, сутек – 21,2 масс.% көміртек оксиді -20,2масс.%, азот- 43,4 масс. % құрайды. Кокстеу газының құрамында аммиак жоқ. Ал органикалық қосылыстардағы газдардың үлесі төмен, атап айтқанда метан- 6,80 масс. %, этан – 0,30 масс. %, этилен – 0,20 масс.% тең.

Сонымен алғаш рет «Шұбаркөл» кен орыны көмірінен жартылай кокстеу арқылы алынған шайырдың химиялық топтық құрамы және физика-химиялық сипаттамалары анықталып, тауарлы өнім, кейбір бағыттарда шикізат ретінде пайдалану мүмкіндіктері көрсетілді.

Әдебиеттер

1. А.И.Купчишин, Ж.К. Каирбеков, Е.А. Аубакиров, Т.Ш. Досмаил, Ж.К. Мылтыкбаева получение углеродных материалов и жидких продуктов путем пиролиза бурых углей // Вестник КАЗНУ. Серия химическая №4 (44). – С. 113-116.
2. Ж.К. Қайырбеков, Е.А. Әубакиров, Смағұлова Н.Т. “Көмірлі мұнай” қалдықтарын іске асыру жолдары // ҚазҰУ Хабаршысы. Химия сериясы. –2002. - №5 (33). – 11-16 бб.

ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СМОЛЫ, ПОУЧЕННАЯ ПОЛУКОКСОВАНИЕМ

Ж.К. Каирбеков, Т.Ш. Досмаил, А.И Купчишин, Е.А. Аубакиров, Ж.К. Мылтыкбаева, Н.Т. Смагулова

Исследован процесс полукоксования угля месторождения Шубаркул. Определены физико-химические характеристики продуктов (смоля, коксового газа) полученных в процессе коксования.

PHYSICO-CHEMICAL FEATURE OF THE RESIN, EDIFIED FLOOR COKE

Zh.K. Kairbekov, T.SH. Dosmail, A.I Kupchishin, E.A. Aubakirov, Zh.K. Myltykbaeva, N.T. Smagulova

The Considered study of the process of floorcoke coal Shubarkul fields. They are determined physico-chemical features of the products (the resin, coke gas) got process coke.

УДК 541.128

ЖАРТЫЛАЙ КОКСТЕУДЕН АЛЫНҒАН ШАЙЫР ӨНІМДЕРІН ӨНДЕУ

**Ж.К. Қайырбеков, Т. Ш. Досмаил, А.И. Купчишин, Е.А.Әубәкіров,
Ж.К. Мылтыкбаева, Е. Канжархан**

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Жартылай кокстеу процесінен алынған шайыр дистилляттарын әртүрлі катализаторда гидрогендеу процесі қарастырылғын. Одан синтетикалық сұйық өнімдер алудың мүмкіндіктері, шайыр дистилляттардың физика-химиялық сипаттамалары көрсетілген.